

**MURIEL
BARBERY**

**O
ROZĂ
SINGURĂ**

Traducere din limba franceză de
ILEANA SCIPIONE

NEMIRA

Editor coordonator: Irina CERCHIA
Design copertă: Adnan VASILE
Prepress: Alexandru CSUKOR
Tehnoredactare: Antonela IVAN
Redactare: Irinel ANTONIU
Corectură: Anca DOICIN

**Liberté
Créativité
Diversité**

Acest volum, publicat în cadrul Programului de sprijinire a publicării Nicolae Iorga, a beneficiat de susținerea Ambasadei Franței în România și a Institutului Francez din România.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BARBERY, MURIEL

O roză singură/ Muriel Barbery; trad. din lb. franceză: Ileana Scipione. -
București: Editura Nemira, 2024
ISBN 978-606-43-1868-8

I. Scipione, Ileana (trad.)
821.133.1

Muriel Barbery
UNE ROSE SEULE

Copyright © ACTES SUD, 2020

Copyright © Nemira, 2024, pentru prezenta ediție în limba română
NEMIRA FICTION este o colecție a Editurii **NEMIRA**.

Tiparul executat de tipografia ARTPRINT S.A.

Orice reproducere, totală sau parțială,
a acestei lucrări și închirierea acestei cărți
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
și se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-43-1868-8

*lui Chevalier,
întotdeauna morților mei*

pe acoperișul iadului

CAPITOLUL 1

Se spune că, pe când în străvechea Chină domnea dinastia Song din Nord, un prinț porunea an de an să fie sădit un răzor cu o mie de bujori cărora, odată cu venirea verii în țară, zefirul avea să le văturească petalele. Vreme de șase zile, așezat pe po-deaua unui pavilion din lemn, de unde obișnuia să admire luna, prințul își sorbea la răstimpuri ceaiul diafan dintr-o ceașcă, privind bujorii, pe care îi numea odraslele sale. Iar la răsăritul și la apusul soarelui, măsura răzorul la pas.

Când se ivea a șaptea zi, prințul dădea poruncă să înceapă masacrul.

Slujitorii culcau la pământ splendorile ucise, cu tulpinile zdrobite și capul plecat spre est, până ce pe pajiște nu mai rămânea decât o singură floare, ce-și oferea petalele primelor ploi iscate de muson. Prințul rămânea acolo în următoarele cinci zile, bând vin roșu. Întreaga-i viață se aduna în acele douăsprezece revoluții ale soarelui; de-a lungul întregului an, prințul se gândea numai la ele; iar după trecerea lor făcea jurământ de moarte. Dar ceasurile închinat alegerii și apoi bucuriei de a sta singur, în tăcere, cu bujorul conțineau atâtea vieți într-una singură, încât prințul nu vedea vreun sacrificiu în lunile de doliu.

Ce simțea el privind floarea supraviețuitoare? O tristețe în forma unei geme strălucitoare, amestecată cu sclipirile unei fericiți atât de pure, atât de intense, încât îi stătea inima.

UN RĂZOR CU O MIE DE BUJORI

Când se trezi și, privind împrejur, nu se dumiri unde se află, Rose zări un bujor roșu cu petale posomorâte. O străbătu ceva cu parfum de regret sau de fericire pierdută. De obicei, asemenea mișcări interioare lasă urme pe inimă înainte de a se destrăma ca visele, dar uneori timpul transfigurat oferă minții o transparență nouă. Asta simțea Rose în acea dimineață, pe când stătea față în față cu bujorul care, din vaza-i elegantă, își dezvelea staminele aurii. O clipă, i se păru că ar putea rămâne la nesfârșit în acea încăpere pustie, contemplând floarea și simțind mai mult ca oricând că ea însăși *există*. Privi cele câteva tatami, pereții despărțitori din hârtie, fereastra deschisă spre niște crengi bătute de soare, bujorul ofilit; în sfârșit, se privi și pe sine ca pe o străină întâlnită în ajun.

După-amiaza îi reveni în memorie pe bucăți – aeroportul, drumul lung parcurs în noapte, sosirea, grădina luminată de felinare, femeia în chimonou care îngenunchease pe podeaua suprainălțată. În stânga ușii glisante pe unde intrase ea, ramurile cu magnolii de vară, care erupeau dintr-o vază cu pereți întunecoși, sorbeau lumina în averse succesive. Parcă o cascadă strălucitoare ar fi căzut ca o ploaie peste flori, pe pereți scânteiau umbre, în jur domnea un întuneric straniu, fremătător. Rose distingea acolo pereți zgrunțuroși, pietre plate care trasau o cărare către podeaua

supraînălțată, spirite tainice; o întreagă viață de penumbră străbătută de suspine.

Japoneza o condusesese în odaia ei. În încăperea alăturată, aburii băii urcau spre tavan dintr-o cadă de lemn șlefuit. Rose se strecurase în apa fierbinte, captivată de austeritatea acelei cripte umede și tăcute, de decorul ei din lemn, de liniile ei pure. Ieșind din baie, își pusese un chimonou din bumbac fin, de parcă ar fi intrat într-un sanctuar. La fel se băgase în așternut, cu un inexplicabil sentiment de fervoare. Și apoi toate trecuseră.

Cineva bătu discret și ușa lunecă șuierând. Femeia din ajun intră cu mici pași preciși și puse o tavă lângă fereastră. Rosti câteva vorbe, se retrase lunecând în liniște, îngenunche, se înclină, închise ușa. Chiar în timp ce pleca, Rose văzu că-i clipesc pleoapele aproape închise și fu uimită de frumusețea chimonoului ei maro, încins cu un obi pe care fuseseră brodați bujori roz. Amintirea vocii ei cristaline, cu o notă frântă spre sfârșitul frazelor, își făcea auzit clinchetul cu o tonalitate de gong.

Rose cercetă mâncărurile necunoscute, ceainicul, bolul cu orez; fiecare mișcare pe care o făcea i se părea o profanare. În cadrul gol al ferestrei, unde culisa un geam protejat de un paravan din hârtie, întrezărea, tremurătoare și cizelate, frunzele unui arțar și, dincolo de ele, o panoramă mai vastă. Apăreau acolo un râu cu malurile mărginite de buruieni, iar de-o parte și de alta a albiei pietroase, alei de nisip și alți arțari, care alternau cu cireși. În undele lenevoase din mijlocul vadului poposise un bătlan cenușiu. Pe deasupra acestui peisaj treceau nori vestitori de vreme bună. O uimi forța apei vii. Unde-oi fi? se întreabă și, chiar dacă știa că orașul acela este Kyoto, răspunsul se ascundea precum o umbră.

Cineva bătu iar. Da, spuse ea și ușa se deschise. Reapăru obiul cu bujori; de data asta, femeia îngenuncheată întrebă: *Rose san get ready?*, arătând spre ușa băii. Rose dădu din cap că da. Ce naiba caut eu aici? se întrebă ea și, chiar dacă știa că venise să ia la cunoștință testamentul tatălui ei, răspunsul rămânea încă ascuns. În capela vastă și goală a băii, lângă oglindă, un bujor alb, cu petalele înmuiate fugitiv în cerneală stacojie, se usca la aer ca o pictură recentă. Lumina dimineții, care intra printr-o deschizătură cu cercevele de bambus, împrăstia licurici pe pereți și, pentru un moment, inundată de reflexii ca de vitraliu, se crezu într-o catedrală. Se îmbracă, ieși pe culoar, o apucă la dreapta, făcu cale întoarsă când ajunse la o ușă închisă și urmă meandrele podelei și hârtiei. După un colț, pe lemnul pereților despărțitori, care se închideau la culoare, distinse panouri glisante, iar după ce coti încă o dată ajunse într-o încăpere mare, în centrul căreia creștea un arțar. Rădăcinile i se înfingeau într-un mușchi cu pliuri catifelate; mângâind trunchiul, o ferigă atinge ușor un felinar din piatră; de jur împrejur, o galerie de sticlă se deschidea spre cer. În cioburile acelei lumi fragmentare, Rose întrezărea planșeul din lemn, scaunele scunde, măsuțele lăcuite și, la dreapta, într-o vază mare din lut, un aranjament din crengi presărate ici-colo cu frunze necunoscute, vibrante și ușoare ca niște zâne; dar arborele despica spațiul, înecându-i percepțiile Rosei în această sfâșiere, iar ea simțea că o smucește spre el, că-i atrage respirația ca un magnet, că avea să facă din trupul ei un tufiș cu ramuri șopotitoare. După o clipă, sustrăgându-se vrăjii, se duse în celălalt capăt al grădinii interioare, unde ferestre mari, duble dădeau spre râu, și deschise un panou, făcându-l să alunece mut pe șinele din lemn. În lungul taluzurilor cu cireși, fluide bătăi de inimă ale spațiului-timp, treceau alergători matinali, iar Rose își dori să se topească în cursa lor fără trecut și viitor, fără legături și complicații; își dorea să

nu mai fie decât un punct mișcător înscris în fluxul anotimpurilor și al munților, care traversează orașele și ajunge la oceane. Privi dincolo de tot. Casa tatălui ei era construită ceva mai sus, deasupra unei alei de nisip care se zărea printre ramurile copacilor. Pe malul celălalt, aceeași alee de nisip, aceiași cireși, aceiași arțari și, chiar mai departe, dominând râul, o stradă, alte case – orașul. În sfârșit, orizontul se închidea cu dealuri unduitoare.

Reveni în sanctuarul copacului. Japoneza o aștepta.

— *My name Sayoko*, îi zise.

Rose încuviință dând din cap.

— *Rose san go for a stroll?* întrebă Sayoko.

Apoi, cu un accent insolit, roșind ușor:

— Plimbare?

Din nou, nota aceea frântă pe finalul frazelor, ca un ecou, pleoapele sidefate ca o cochilie.

Rose ezită.

— *The driver outside*, spuse Sayoko. *Wait for you.*

— *Oh*, exclamă Rose, *all right.*

Se simți împinsă, iar din spatele lui Sayoko, arborele o chemă iar la el, ciudat și seducător.

— *I forgot something*, zise ea și plecă.

În baie se trezi în fața bujorului alb, a petalelor lui lăcuite cu sânge, a corolei lui de nea. Hyoten, murmură ea. Mai stătu acolo un moment, apoi, luându-și pălăria de pânză, ieși din încăperea plină de tăcere și apă, revenind în vestibul. La lumina zilei, magnoliile se curbau aidoma fluturilor – oare cum fac asta? se întreba ea iritată. Când Rose își făcu apariția în fața casei, șoferul din ajun, în costum negru și cu chipiu alb, se înclină. Îi țină portiera cu deferență și o închise încetișor. Ea îi observă în oglinda retrovizoare fanta ochilor, linii fine de cerneală neagră care clipeau

fără să lase irișii la vedere și, curios, acel abis al privirii îi plăcu. Puțin după aceea, chipul de ceară al șoferului se luminează de un surâs copilăresc.

Traversară un pod și, ajungând pe celălalt mal, o apucară în sus. Rose descoperea orașul – un haos din beton, cabluri electrice și firme de neon; ici-colo, silueta unui templu se rătăcea în acea maree de urâciune. Dealurile se apropiau, cartierul devenea unul rezidențial și, în sfârșit, o luară de-a lungul unui canal străjuit de cireși. Coborâră din mașină ceva mai jos de o stradă mărginită de dughene, pe unde hoinăreau turiști. În capătul de sus al pantei, trecură printr-o poartă de lemn – *Silver Pavilion*, zise șoferul. Pe Rose o uimi prezența lui ștearsă, de parcă, autoignorându-se, se concentra asupra ei, urmărind doar să o mulțumească. Așa că îi zâmbi, iar el îi făcu un mic semn cu capul.

Atunci intrară într-o lume veche de clădiri din lemn cu acoperișuri din olane cenușii. În față, în pătrate acoperite de mușchi, se vedeau niște pini înalți și ciudați; alei din piatră șerpuiau printre fâșii de nisip cenușiu; pe acestea se trasaseră cu grebla linii paralele și fuseseră invitate câteva azalee. Trecură de poarta pe unde se ajungea la grădinile principale. În dreapta, pe marginea unui heleșteu, bătrânul pavilion părea să-și ia zborul grație acoperișurilor lui curbate, iar Rose avu tulburătoarea impresie că acesta respiră, că o viață organică se refugiase în acei pereți și galerii fără vârstă, în deschizăturile cu hârtie albă care-și aruncau pe fața apei lungile reflexii lăptoase. În față se înălța un monticul cu vârful retezat, la stânga începea o vastă întindere cu același nisip, dungată de brazde paralele, care cădea pe mal ca un val. La o privire de ansamblu, primul lucru care sărea în ochi era acel curent mineral, urmat de falsul munte cu vârful turtit și de pavilionul cu

acoperișuri înaripate; mai departe, heleșteie cu ape de culoarea mercurului, pini tăiați astfel încât să sugereze zborul unei păsări și alte câteva azalee; peste tot, împresurate de un mușchi scurt și luminos, pietre seculare se înfingeau în maluri. Spre sfârșit, grădinile se întindeau până la o esplanadă unde se înghesuia mulțimea de vizitatori. Între Rose și ea, în avalanșe de frunze dantelate, se înșirau arțarii etajați pe versant.

Rose se simțea năucită de frumusețe, mineralitate și lemn; totul o toropea și i se părea intens; nu pot retrăi așa ceva, își spuse ea cu un amestec de lehamite și spaimă. Dar apoi: E ceva aici. Inima începu să-i bată și ea căută din priviri un loc unde să se așeze. *Ca pe tărâmul copilăriei.* Își sprijini spatele de galeria din lemn a clădirii principale; privirea i se agăță de o azalee; groaza și bucuria infuzate în petalele mov se topiră într-o emoție nouă, iar ea se gândi că se află în inima unui sanctuar de apă limpede și rece.

Urmără cărarea pentru vizitatori, se opriă o clipă pe podețul din lemn care, întins peste apele cenușii, ducea la arțari și la zona înaltă a grădinii. Jur-împrejurul heleșteielor creșteau alți pini înalți și stranii. Rose ridică privirea și primi fulgerul ramificat al acelor de pin pe fundalul cerului; trunchiurile întunecate aruncau puterea pământului în acele scăpărări vegetale; iar ea se simțea absorbită de un flux de nori și mușchi verde. Șoferul înainta cu pas măsurat, se întorcea din când în când, o aștepta răbdător și-și relua mersul la un semn al ei. Aerul lui senin o liniștea pe Rose, redădea lumii o urmă de realitate, pe care puterea grădinii o dizolva în arbori. Acum cărarea flancată de bambuși verzi și înalți ducea spre o scară din piatră; pe margini, ar fi putut să atingă cu degetul mușchiul de catifea în care arțarii își înfingeau rădăcinile.

Treaptă după treaptă, crengile recompuneau un tablou al desăvârșirii, iar acea coregrafie vizuală îi mergea drept la inimă, dar o și irita – deși asta, își dădea seama cu uimire, îi făcea bine. În sfârșit, ajunseră pe mica esplanadă; mai jos, pavilionul, construcțiile din lemn, acoperișurile din olane cenușii, nisipul sculptat; mai departe, Kyoto și, dincolo de el, alte reliefuri. *We are East*, zise șoferul și, arătând spre orizont: *West mountains*.

Rose evalua orașul. Totul, în el, ținea de prezența munților care, la est, la nord și la vest, îl înrămau în unghiuri drepte. În realitate, erau niște dealuri înalte, ale căror contururi dădeau privirii senzația de înălțime. Verzi și albastre în lumina dimineții, își revărsau către oraș aplatul împădurit. În fața ei, dincolo de o mică proeminență de verdeață, orașul părea urât, betonat. Rose își întoarse privirea către grădini, mai jos, și *precizia* lor o frapă: evidența diamantină, puritatea accentuată de durere, modul cum îi redeștepta senzațiile din copilărie. Ca în coșmarurile de odinioară, ea se zbătea într-o apă neagră și rece, dar în plină zi, într-un belșug de copaci, în petalele pătate cu sânge ale unui bujor alb. Rose își puse coatele pe balustrada din bambus și scrută colina vecină, căutând *ceva*. Femeia cu coatele sprijinite alături de ale ei îi surâse.

— Sunteți franțuzoaică? întrebă ea cu accent englezesc.

Rose se întoarse către ea, îi observă ridurile de pe chip, părul argintiu, jacheta elegant croită.

Fără să aștepte vreun răspuns, femeia continuă:

— Minunat, nu-i așa?

Rose încuviință.

— E rodul veacurilor de devotament și abnegație.

Englezoaica râse de propriile-i vorbe.

— Atâta suferință pentru o singură grădină, zise ea pe un ton lejer, frivol.

Dar o privea intens pe Rose.

— În fine, adăugă văzând că Rose continuă să tacă, poate că preferați grădinile englezești.

Mai râse o dată și mângâie neglijent balustrada.

— Nu, răspunse Rose, dar locul ăsta mă tulbură.

Ar fi vrut să vorbească despre apa rece, șovăi, apoi renunță.

— Am ajuns abia aseară, zise în cele din urmă.

— E prima dumneavoastră vizită la Kyoto?

— E prima mea vizită în Japonia.

— Japonia e țara în care oamenii suferă mult, dar nu par să țină seama de asta, zise englezoaica. Ca răsplată a acestei nepăsări față de nenorociri, recoltăm aceste grădini unde zeii vin să-și bea ceaiul.

Pe Rose asta o irită.

— Nu cred, zise ea, nimic nu răsplătește suferința.

— Așa credeți? întrebă englezoaica.

— Viața e dureroasă, zise Rose. Nu trebuie să așteptăm niciun câștig din asta.

Englezoaica întoarse capul, adâncindu-se în contemplarea pavilionului.

— Dacă nu ești dispus să suferi, zise, nu ești dispus nici să trăiești.

Se depărtă de balustradă și îi zâmbi Rosei.

— Vă urez o ședere plăcută, zise.

Rose se întoarse către șofer. Cu o expresie în care se împleteau ostilitatea și teama, el o urmărea cu privirea pe englezoaică, a cărei siluetă se făcea nevăzută pe sub ramurile arțarilor. Rose coborî, făcând cale întoarsă. Călcând pe ultima treaptă a scării din

piatră neagră care ducea la heleșteul din fața pavilionului, se opri, asaltată de gândul că nimeni n-o așteaptă nicăieri. Venise să i se comunice testamentul unui tată pe care nu-l cunoscuse; întreaga-i viață consta din această succesiune de fantome care îi dirijau pașii și nu-i ofereau nimic în schimb; mergea mereu spre neant și apa rece. Își aduse aminte de o după-amiază petrecută în grădina bunicii sale, de liliacul alb, de iarba scurtă de la marginea moșiei. Vorbele englezoaicei îi reveniră în minte și, odată cu ele, și un sentiment de revoltă. Nu-mi mai trebuie așa ceva, spuse cu glas tare. Contemplă atunci apa cenușie, pavilionul, nisipul sculptat, arțarii, marele perimetru de copilărie și eternitate al grădinii, lăsându-se inundată de o tristețe în care se întrețeseau sclipirile fericirii pure.